

ניכסון
רמאי של מכונות ישנות

האמפריי
בובה של דובריטן

● **קודות הליברלים.** אלה ראו כי האמפריי בוגד, החליטו להימנע מהצבעה. אך ככל שקרב יום הבחירות, גברה איר נוחותם. רבים יאמרו לעצמם, כמו גיבוריהם יוגין מק'קארתי ופול ארדייאר (ידיבו של הסנאטור היהודי יעבץ בניו-יורק): "האמפריי אינו כסדר, כגד נכסון יהיה אסון."

● **הפסקת ההפצצות.** החלטתו של הנשיא ג'ונסון, להפסיק כליל את ההפצצות בצפון ויאטנאם, היתה תרומתו המכרעת לבחירת האמפריי. מזה חודשים נדרשה החלטה זו על-ידי מיליוני אמריקאים, המואסים במלחמה. ההיענות המהירה של ההיאט-קונג, שישתתפו עתה במשאומתן לשלום, תרמה אף היא תרומה חשובה. אין ספק כי הרצ"י מין מעדיף את האמפריי על ניכסון.

כל הזמנים האלה ניכרו היטב בימים ה"אחרונים, נאנח האמפריי: "אילו היה לי עוד שבוע אחד נוסף עד לבחירות, הייתי מנצח לבטח. עכשיו אינני יודע."

רמאות אחת גדולה. איש לא היה בטוח. בעלי המכונים הגדולים לחקר דעת הקהל חששו להינבא, הסתייגו ונזהרו. ג'ורג' גאלום הידוע קבע כי יש אצלו גורם של אי-ביטחון של 4% לגבי כל מועמד — ש' פירושם, בסך הכל, 8% בין האמפריי לניכסון. זה האחרון שיקבע את התוצאות. ואילו חלאס, שאחוזיו התחילו לרדת ב"סקרים, צחק בועם: "כל הסקרים האלה הם רמאות גדולה של המימדס הדרמפלטני!"

שיר

ז'אן האררר היא זמרת-עם, שזכתה לאח רונה לפופולריות רבה. עזר לה בכך תק ליט שהתחיל בשיר: "בנינו"

בשיר זה התפללה ז'אן כי בנה הבכור, בן ה-21, יחזור בשלום מחזית ויאטנאם. היה זה עיבוד של מיכתב אמיתי שכתבה האם לבן.

השבוע שיגר צבא ארצות-הברית הודעה לז'אן האררר כי טוראיראשון ג'יימס ואן' החארד נהרג מרובם לדאנאנג.

בעולם

ארצות-הברית מי גרוע ממי?

מעולם לא היתה מערכת-בחירות כה מור זרה בארצות-הברית כמו זו שנסתיימה ב"יום השלישי השבוע.

בכל מערכת אחרת, היתה בין המועמדים התחרות על אהדת הציבור. הפעם היתה ההתחרות על מיעוט-השינאה. שני המועמדים הראשיים לא אמרו: "אני טוב מן השני", אלא "השני גרוע ממני".

כולם היו נגד. אחד הפיליטוניסטים ה"ראשיים של ארצות-הברית הציג, בשיא ה"מערכה, לשנות את שיטת-הבחירות: במקום להצביע בעד מועמד, יצביעו נגד מועמד. לפי הצעה זו, לא יגש הבוחר בתא-הקלפי למכונת-בחירה וילחץ על אחד המנופים ה"אומרים "בעד ניכסון", "בעד האמפריי" ו"בעד חלאס", כמו עד עתה — אלא על מנופ פיס שיגידו "נגד ניכסון", "נגד האמפריי", ו"נגד חלאס". ייבחר המועמד שזכה ב"פחות קולות מכל יריביו.

וזהי בדיחה — אך היא קלעה למטרה. סוקרי המערכה קבעו כי הכרזות הטובות ביותר והשלטים הטובים ביותר היו אלה שטענו נגד מועמד זה או אחר, לא אלה שתמכו בו.

למשל, במערכה נגד ניכסון, רבו השלטים שהפכו על הראש את הסיסמה העיקרית שלו: "ניכסון הוא האיש שלט לדוגמה: "ניכסון הוא האיש הלא-נכון".

רבים במיוחד היו השלטים נגד מועמדו של ניכסון לסגנות-הנשיא, מושל מארילנד ספירו אנגו, שזכה לשינאה ולכבוד כימקט כלליים. כרוה לדוגמה: "אל נגזול ממארילנד את הכסיל הזה".

ונגד האמפריי: "למה להחליף את דוברי הבטן בכובה שלוי".

טובות במיוחד, היו, כמובן, הכרזות נגד המועמד הגועני, ג'ורג' חלאס, ונגד סגנו הנגד-המפציץ קורטס לה-מאי, האיש ש"הציע לזרוק פצצה אטומית על האוני. שלט לדוגמה: "עזבו את הפצצה — זרקו את לה מאי על האוני".

כרזות אחרות: "אם אהבת את היטלר, תאהב גם את חלאס! או: "היטלר חי — ומציג את מועמדותו לנשיאות!"; באחת ה"אסיפות של חלאס נשא כומר את השלט: "אלוהים בשמיים — הצל אותנו מן הצדק של אלאבאמה!".

הכרזה הטובה ביותר של כל מערכת ה"בחירות היתה, לכל הדיעות, זו של מפגין אלמוני, ובה מילה אחת: "לא!"

הטוב באפריים. באחירה כזאת, היה קשה לנחש מי ינצח.

לטובת ניכסון פעל גורם חשוב מאד. ה"בוחרים, שהגיעו למסגנה כי שני המועמדים הראשיים הם אספים, נטו להעדיף אספ חדש על אספ ישן. ה"אופיני לאמריקה: איש חדש יביא לפחות אנשים חדשים למיש רות מרכיזות, ויאפשר הידוש והתקדמות.

אולם כשבועות האחרונים התחיל האמפריי לצמצם בהרבה את הפער העצום שהיה בינו לבין ניכסון בראשית המערכה. כמה וכמה נימוקים פעלו לטובתו, והוא קיווה שיכריעו את הכף ברגע האחרון. בין השאר:

● **השינאה לניכסון.** מעטים הפוליטיקאים בארצות-הברית שעוררו התנגדות כה רבה כמו ניכסון, שבתפרסם בשעתו כמעליל עלילות, דמגוג ושבת-רוח. ניכסון עמל ליצור את הרושם כי "ניכסון החדש" שונה מ"ניכסון הישן". אך הפלאקאס הטוב ביותר של כל המערכה היה זה שהראה את פ"ר צופו של ניכסון, ומתחתי הכתובת: "האם היתה קונה מכניית ישנה מאדם זה?"

● **אננה.** סגנו של ניכסון הוא בלי ספק טיפש. האמריקאים רגישים לנקודה זו, כי בדור האחרון הפכו שני סגנים (טורמן וג'ונסון) לנשיאים.

● **עברו של האמפריי.** בניגוד ל"ניכסון, היה האמפריי בשעתו סופולרי מאד בתוגים המתקדמים. לפני שהתמכר לג'ונסון והפך לבובת-שערה בידיו, יש הסבורים: ניכסון יישאר ניכסון, אבל האמפריי יכול, בעזרת השם, לחזור לקדמותו.

● **מאסקי.** מועמדו של האמפריי ל"סגנות-הנשיא זכה להערכה כללית, ורבים יצביעו בעד האמפריי בגללו.

● **קודות הפועלים.** פועלים לבנים רבים החליטו להצביע בעד חלאס, מפאת שינאתם לכוששים. יתכן כי ברע האחרון יגידו לעצמם: "הכל הצביע בעד חלאס, כי הוא לא ינצח ממילא. מוטב לתת את הקול להאמפריי, שיפעל לטובת שכר ה"פועלים, מאשר לניכסון, המייצג את ההון".

אטומית. אם ישראל תשתמש בפצצה, תהיה ברית-המועצות רשאית ואף מחויבת, על-פי הסכם אי-ההפצה של הנשק הגרעיני, להפעיל את נישקה האטומי נגד ישראל. אותה התחייבות תחול, למעשה, גם על ארצות-הברית.

"מדוע אין ישראל חותמת על אמנת אי-ההפצה של הנשק הגרעיני?" שאלה זו הוטחה בפני סעם אחרי פעם בימי שהותי בושינגטון.

אין לי ספק שאם תקום בושינגטון ממשלה חדשה בעלת כוח-ביצוע, שהלחץ היהודי לא יוכל לשחק אותה, נשמע בקרוב הרבה על נושא זה.

המזמרה השנייה היא: להביא להסדר במרחב, שיוציא את הנפץ מן הפצצה המרחבית.

כרור לאמריקאים כי לא ייתכן בלי עזרה סובייטית. ברור להם גם כי הדבר מחייב לחץ חמור מאוד על הצדדים. "אנשי המיורח התיכון" בהשינגטון מצפים, על כן, לתוצאות הבחירות כדי לראות אם אומנם יש סיכוי לממשלה המסוגלת לכך.

★ ★ ★

אם ייבחר נשיא שיהיה מחוסן לכמה שנים מפני לחץ יהודי, ואם הוא ימנה שר"ח חזק חזק שיתן למשרד-החוץ לפעול על פי שיקוליו — מה תעשה אמריקה? את התשובה המפורטת ביותר שמעתי מאדם שעד כה היכרתי רק את שמו: השגריר לשעבר צ'ארלס יוסט. מי שמחונן בזיכרון טוב יזכור שם זה: יוסט הוא האיש שהופיע בקאהירי מימים מעטים לפני מלחמת-ששת-הימים, כאשר עשו האמריקאים נסיון נואש למנוע את המלחמה. בשעתו נזכר כי בידו יוסט הצעות מהפכניות חדשות, וכי עבד-אל-נאצר קיבל את ההצעות, בפחדו מפני התבוסה הצבאית הבטוחה.

יוסט פיתח באוזני רעיין, ששמעתיו לאחר-מכן גם מפני מקורות אחרים.

זהו הרעיון שיונח בינואר, בפני הנשיא הבא, עם כניסתו לתפקידו.

● ארצות-הברית תתקשר עם ברית-המועצות במגמה לפתח יוזמה להשגת הסדר במרחב. ● בהסכמה משותפת, תכונס ועידה בינלאומית של ארבעת הגדולים (או של שני הגדולים) לענייני המרחב. לוועידה זו יוזמנו גם ישראל וגם הערבים. ● הישראליים יוכלו למען כי זהו משאומתן ישיר, והערבים יוכלו למען כי זוהי ועידה בינלאומית.

במעידה זו ילחצו הרוסים על הערבים, והאמריקאים על ישראל, לקבוע תוכנית מפורטת לביצוע החלטת מועצת-הביטחון. ישראל תוכרז לסגת מהשטחים המוחזקים, הערבים יצטרכו להכיר בישראל ולהפסיק את המלחמה בה. חצי-האי סיני והגדה המערבית יפורזו. התעלה תיפתח גם בפני ישראל. רצועת-עזה תועמד תחת שילטון בינלאומי כלשהו. (ההנחה היא שמצריים תשמח להיפטר ממנה, אך לא תוכל להסכים לסיפוחה ליש"ר). תימצא נוסחה כלשהי לאישור סיפוח ירושלים, תוך מתן פיצוי מוסרי לערבים. יובטח פירוז אטומי בשני הצדדים. לא יתכן להשתתפות סורית, ומילא לא יטפלו ברמת-הגולן. ● אחרי השגת הסכם כזה, תקבע ההצעה את השלבים לביצוע ההחלטה משני הצדדים, בזה אחר זה.

אין ספק כי מידע זה מצוי גם בידו ממשלת-ישראל. על רקע זה מעניינים דברי אבא אבן באו"ם ששום מעצמה עולמית לא תוכל לכפות פיתרון על הצדדים במרחב, וגם דבריו של השגריר יצחק רבין, שיש לדרוש שלום וביטחון, אך לא סיפוח שטחים. (הדבר מאשר את הידיעות על חילוקי-הדיעות בין אבן ורבין.)

ההרנשה היא כי עמאן וקאהיר יקפצו על פיתרון כזה, גם אם יעמידו פנים, כלפי חוץ, שהן נכנעות רק לחץ. ואילו ממשלת-הליכוד-הלאומי תתנגד לכך, מכיוון שכל חברה — מכונן עד ברזולי — מעוניינים בסופיה שטחים, כולם או חלקם.

★ ★ ★

השאלה הגדולה, המרחפת עתה בושינגטון, היא: האם יוכל הנשיא הבא להקים ממשלה שתוכל לעמוד מול ההתנגדות הישראלית הנמרצת? האם לא יסחר הנשיא, שיצטרך להיבחר בעוד ארבע שנים, לאבד קולות יהודיים?

או, בצורה גסה, כפי שאמר לי מדינאי פרזיערבי: "השאלה היא אם ממשלת ארצות-הברית תנהל מדיניות לפי האינטרס האמריקאי, או לפי האינטרס הישראלי."

אין זה כלי-כך מצחיק כפי שזה נשמע. היהודים אינם שולטים באמריקה, אבל הם שולטים במיגורים מסוימים של החיים האמריקאיים. הם שולטים שילטון מוחלט בעיתונות, בטלביזיה וברדיו. הם שולטים גם בחיים הפוליטיים של כמה ממדינות ארצות-הברית. (יש לי נסיון אישי רב בשטח זה. כל עיתונאי, שדרן-רדיו ומראיין-טלביזיה, שראיין אותי בקשר לסיפורי, שאל אותי: "מה יגידו היהודים על זה?" המראיינים שהעזו להומין אותי חשבו את עצמם לגיבורים נועזים. רבים אחרים התנצלו באומרם שהיו רוצים לראיין אותי, אבל "זה יביא תגובה יהודית". וכאשר שאלתי מדוע אין הספר מצוי בכמה חנויות ספרים בניו-יורק, הסביר לי מומחה: "כל חנויות-הספרים בניו-יורק שייכות ליהודים.")

מכאן התיסכול השורר בחוגים רחבים בושינגטון המקורבים למרחב, וגם הגישה האנטי-ישראלית הפמוויה הפושטת שם בכמה מקומות. מובן שהשגרירות הישראלית מרוצה מעוצמת ההשפעה היהודית הנותנת לה השפעה אדירה בבירת הארץ החשובה ביותר בעולם. אולם לליבי התגנב החשש: מה יקרה אם יום אחד זה יימאס לאמריקאים? אם כל זה יתפוצץ? אם יגיע שילטון איש כמו חלאס?

מחשבה אחרת השמיע באוזני מדינאי אמריקאי אחר, המתמחה באופן נייטרלי לישראל וערבים. "המזב הנוכחי של התחשבות בלחץ היהודי יכול להימשך עד לרגע שהציבור האמריקאי יעמוד באופן מוחשי בפני אפשרות של מלחמת-עולם בגלל המיורח התיכון. כאותו רגע תקום קריאה ציבורית עצומה למניעת עימות — ואז עלויה האווירה הציבורית לפנות באופן קיצוני נגד ישראל, אם תיראה כמדינה האומנת לשלום בלי סיפוחים."

★ ★ ★

מבן שהקדשתי חלק ניכר של סיורי לביורר שאלה המעניינת אותנו במיוחד: האם תתנגד ממשלת-השינגטון לפיתרון פלסטיני, שיביא לפירוק ממלכת ירוך? רבים סבורים כי האמריקאים יחבלו בכל נסיון להקים מדינה פלסטינית, שתהה קשורה בישראל כהסדר ביטחון, כלכלה ומדיניות, מתוך ההשקפה שקיום הממלכה ההאשמית הוא חיוני למערך האמריקאי במרחב.

הגעתי למסקנה כי סברה זו שוב אינה נכונה. אומנם, האמריקאים היו רוצים להציל את המלך חוסיין ואת ממלכתו. אחד המדינאים יגיש למשנע אותי בסענה שמעתי גם מפי אבא אבן: "היה יותר קל לכם להסתדר עם המלך, מאשר עם הפלסטינים. אלה יהיו יותר קיצוניים."

אבל גם הוא לא שלל את ההגיון בנימוק הנגדי: "ייתכן שכן, אבל להסכם עם חוסיין לא יהיה ערך, מפני שיוכל לפיול בכל רגע. להסכם עם הפלסטינים יהיה ערך ברקיימא".

בכלל, יש בהשינגטון ספקות רציניים לגבי עתידו של המלך, אם לא יהיה הסדר קרוב. הכל מתייחסים אל תנועות-החבלה הפלסטיניות ברצינות רבה מאוד.

על-כילפנים, בדבר אחד השתכנעתי: בושינגטון רוצים הסדר, ורוי צים כי יקום במהרה. הם רוצים שבקייית הפליטים תיפתר. הם רוצים שלא יהיה כאן נשק גרעיני. הם רוצים שישראל תחזיר את השטחים תמורת שלום.

אם אפשר להשיג זאת באמצעות המלך חוסיין, ידידם החתיק, מוטב. אבל הם מוכנים לקבל גם כל פיתרון אחר, כגון הפיתרון הפלסטיני, אם יזכה בתמיכת עבד-אל-נאצר והרוסים. ואם לא תבוא יוזמה מישראל בימים הקרובים — עלולה ישראל למצוא את עצמה מחר בפני יוזמה אמריקאית-סובייטית.